

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Nds/1/2014
Identifikačné číslo spisu: 1014200051
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2014
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Baricová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2014:1014200051.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu F., bytom J., proti žalovanému označenému ako „štát, Slovenská republika, zastúpeného Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, so sídlom Kutuzovova 8, Bratislava“, o „neplatnosť skončenia služobného pomeru prepustením dňa 30. októbra 2000 na základe rozkazu Ministra obrany Slovenskej republiky č. 377 z 24. októbra 2000 a jeho opravou z 21. marca 2002“, veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5S/7/2014, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci n i e j e d ô v o d n ý .

Odôvodnenie

Žalobca podal dňa 21. októbra 2003 na Okresný súd Košice - okolie žalobu o „neplatnosť skončenia služobného pomeru“, ktorou sa domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd určil, že „skončenie služobného pomeru prepustením dňa 30. októbra 2000 na základe rozkazu ministra obrany Slovenskej republiky č. 377 z 24. októbra 2000 a jeho opravou z 21. marca 2002 je neplatné a že služobný pomer žalobcu aj po 26. marci 2002 trvá do vydania nového personálneho rozkazu služobného pomeru prepustením, ak sa žalobca a žalovaný nedohodnú inak.“ Zároveň si uplatnil náhradu trov konania. Vec bola zapísaná pod sp. zn. 16C 245/2003.

Z obsahu žaloby je okrem iného zrejmé, že žalobca napáda „kvalifikovanosť“ personálneho rozkazu, ktorý bol „vyhlásený“ v rozpore so zákonom, a cíti sa byť ukrátený a poškodený na svojich právach.

Okresný súd Košice - okolie prípisom č. k. 16C 245/2003-18 z 10. júla 2006 (!) došlým do spisovej kancelárie dňa 25. septembra 2003 postúpil vec Okresnému súdu Bratislava III z dôvodu miestnej príslušnosti majúť za to, že ide o pracovný spor - skončenie služobného pomeru. Na Okresný súd Bratislava III došiel spis 27. októbra 2006 (č. l. 18a) a bol zapísaný pod sp. zn. 10C0156/2006.

Okresný súd Bratislava III s postúpením veci nesúhlasil a prípisom č. k. 10C 156/2006-22 z 13. novembra 2006 predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý uznesením zo 14. decembra 2006 sp. zn. 2Ndc/192/2006 rozhodol podľa § 105 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, že na prejednanie veci je miestne príslušný Okresný súd Bratislava III (č. l. 22).

Po vrátení veci z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 15. januára 2007 v rámci prípravy pojednávania po tom, čo žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe došlým 31. marca 2008 (č. l. 29 - 30) namietol vecnú nepríslušnosť okresného súdu na konanie v danej veci Okresný súd Bratislava III uznesením č. k. 10C/156/2006-32 z 08. augusta 2008 postúpil vec Krajskému sudu v Bratislave dôvodiac ustanoveniami § 103, 104a ods. 1 a 2, § 244 ods. 1, § 246 ods. 1, § 246a ods. 1, § 248 a § 250d ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keď žaloba žalobcu napáda personálny rozkaz Ministra obrany Slovenskej republiky, ktorý je právoplatným rozhodnutím a proti zákon nepripúšťa opravný prostriedok a rozhodovanie o tejto veci patrí do právomoci súdu v správnom súdnictve.

Krajský súd v Bratislave, ktorému vec došla dňa 08. septembra 2008 prípisom z 03. februára 2009 sp. zn. 3S/143/2008 (č. l. 40) vrátil vec naspäť Okresnému súdu Bratislava III s odôvodnením, že vo veci bolo rozhodnuté Najvyšším súdom Slovenskej republiky, že na prejednanie veci je príslušný Okresný súd Bratislava III. Krajský súd mal za to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky pred rozhodnutím o príslušnosti na jej prejednanie a rozhodnutie skúma nie len miestnu príslušnosť, ale aj vecnú príslušnosť a ak raz vyslovil, že na prejednanie veci je príslušný Okresný súd Bratislava III, nemôže tento opätovne sa zaoberať svojou príslušnosťou, ale mal vo veci konať.

Po tom, čo sa vec dňa 17. februára 2009 vrátila naspäť Okresnému súdu Bratislava III, tento začal vo veci konať, na jej prejednanie nariadil viacero ústnych pojednávanií (12. mája 2009, 02. júna 2009, 21. júla 2009, 29. septembra 2009), niekoľkokrát konanie prerušil pre prekážku vážneho zdravotného stavu žalobcu (uznesenie zo 19. februára 2010, č. k. 24C/19/2009-99, uznesenie z 05. novembra 2010, č. k. 24C/19/2009-114, uznesenie z 10. februára 2012, č. k. 24C/19/2009-134) až napokon prípisom č. k. 24C/19/2009-143 z 30. júla 2012 predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o prikázaní veci z dôvodu vhodnosti (§ 12 ods. 3 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému vec došla 07. augusta 2012, uznesením z 21. augusta 2012 sp. zn. 4Ndc/20/2012 návrhu na prikázanie veci vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 24C/19/2009 Okresnému súdu Košice - okolie nevyhovelo a dňa 27. augusta 2012 vrátil vec Okresnému súdu Bratislava III.

Okresný súd Bratislava III po vrátení veci nariadil vo veci pojednávanie na deň 06. decembra 2012, ktoré odročil opätovne pre zdravotný stav žalobcu a dňa 22. marca 2013 požiadal Okresný súd Košice - okolie ako súd dožiadaný, aby žalobcu vypočul ako účastníka konania. Dožiadanie bolo zrealizované dňa 13. júna 2013 (č. l. 173), pričom žalobca k nemu priložil podanie nazvané ako „Úprava - spresnenie petitu“.

Napriek nejasnostiam tohto podania Okresný súd Bratislava III uznesením z 27. júna 2013, č. k. 24C/19/2009-177 pripustil „zmenu“ návrhu na začatie konania „tak, že petit návrhu znie takto:

„Určuje sa, že skončenie služobného pomeru navrhovateľa prepustením, uskutočnené 30.10.2000 vyhlásením rozkazu ministra obrany SR (v personálnych veciach) číslo 377 zo dňa 24.10.2000 a jeho opravou zo dňa 21.03.2002 je neplatné.

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“

Alebo

„Určuje sa, že skončenie služobného pomeru navrhovateľa prepustením, uskutočnené 30.10.2000 vyhlásením rozkazu ministra obrany SR (v personálnych veciach) číslo 377 zo dňa 24.10.2000 a jeho dňa 24.10.2000 a jeho opravou zo dňa 21.03.2002 je neplatné. Služobný pomer navrhovateľa trvá aj po 26.03.2002 do vyhlásenia alebo doručenia nového personálneho rozkazu na skončenie služobného pomeru prepustením, ak sa navrhovateľ s odporcom nedohodnú skončení služobného pomeru k 30.11.2002 vyhlásením a novou opravou rozkazu MO SR č. 377 z 24.10.2002.

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy konania do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“

Dňa 23. septembra 2013 Okresný súd Bratislava III nariadil vo veci pojednávanie na deň 31. októbra 2013 (č. l. 180), pre začatím ktorého žalovaný opätovne namietol vecnú príslušnosť a ktoré bolo odročené na neurčito za účelom „predloženia“ veci Krajskému súdu v Bratislave ako súdu vecne

príslušnému (č. l. 186).

Uznesením zo 04. novembra 2013, č. k. 24C/19/2009-188 Okresný súd Bratislava III postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave ako súdu vecne príslušnému. Vec bola pôvodne zapísaná pod 8Co/706/2013 a po rozhodnutí predsedu krajského súdu opatrením č. Spr. 3010/2014 z 10. januára 2014 pod sp. zn. 5S7/2014.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) s postúpením veci nesúhlasil a vec dňa 24. januára 2013 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie s tým, že mu vec bola okresným súdom postúpená nesprávne, nakoľko v danom prípade ide o určovaciu žalobu, ktorou sa žalobca domáha, aby súd svojím rozhodnutím určil neplatnosť skončenia služobného pomeru. Mal za to, že nejde o žalobu podľa piatej časti OSP a že na prejednanie tejto žaloby je daná vecná a miestna príslušnosť Okresného súdu Bratislava III, pričom poukázal na č. l. 22, na ktorom sa nachádza uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Ndc/192/2006 zo 14. decembra 2006, ktorým Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) určil miestnu príslušnosť Okresného súdu Bratislava III. Taktiež krajský súd poukázal na uznesenie najvyššieho súdu veci sp. zn. 3SŽ/106/2004 (č. l. 55), ktorým bolo zastavené konanie o žalobe podľa § 250d ods. 3 OSP pre zmeškanie lehoty na jej podanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na rozhodovanie o vecnej príslušnosti (§ 104a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) po prejednaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci nie je dôvodný.

V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť (§ 244 ods. 3OSP).

Konanie v správnom súdnictve sa začína na návrh, ktorý sa nazýva žalobou (§ 249 ods. 1 OSP), opravným prostriedkom proti rozhodnutiu neprávoplatnému správneho orgánu (§ 250m ods. 1 OSP), návrhom na vyslovenie povinnosti orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť (§ 250t ods. 1 OSP) alebo návrhom na ochranu proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy (§ 250v ods. 1 OSP).

Každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený (§ 41 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

V zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 OSP a najmä ustanovenia § 43 ods. 1 OSP súdna prax zásadne trvá na poučení o náležitostiach návrhu, o správnej formulácii návrhu na rozhodnutie vo veci samej a v priebehu konania aj na takom poučení, ktoré účastníkovi umožní pokračovanie v konaní a dosiahnutie rozhodnutia v merite veci.

Ak dôjde súdu neúplné, nepresné alebo nesprávne podanie, musí si vždy predovšetkým ujasniť, či nedostatky podania sú také, že pri ich neodstránení nie je možné v konaní pokračovať.

V danej veci bez ohľadu na nesprávny žalobný petit predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zákona č. 370/1997 Z.z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2006 (ďalej len „zákon č. 370/1997 Z. z.“), a to skončenie služobného pomeru profesionálneho vojaka na základe rozkazu Ministra obrany Slovenskej republiky č. 377 zo dňa 24. októbra 2000 (č. l. 66). Personálny rozkaz ministra obrany (§ 48 zákona č. 370/1997 Z. z.) o skončení služobného pomeru je nesporne rozhodnutím v zmysle citovaného ustanovenia § 244 ods. 3 OSP a ako správne uvádza žalovaný, ktorým je Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, už vo svojom prvom vyjadrení z 20. marca 2008 (č. l. 29), právoplatný personálny rozkaz možno zrušiť mimoriadnym opravným prostriedkom podaným podľa § 49 a 50 zákona č. 370/1997 Z. z. alebo preskúmať v správnom súdnom konaní žaloby podľa ustanovenia § 244 a nasledujúcich OSP.

Žalovaný podľa zákona č. 370/1997 Z. z. koná vo veciach služobného pomeru (§ 40 a nasl. zákona č. 370/1997 Z. z.) ako orgán štátnej správy a jeho rozhodnutia a postupy podľa tohto zákona sa preto považujú za rozhodnutia a postupy v oblasti verejnej správy.

Takto potom aj vzťah medzi žalobcom ako profesionálnym vojakom a žalovaným ako orgánom verejnej správy vo veciach služobného pomeru vrátane jeho skončenia je vzťahom verejnoprávnym vyplývajúcim zo zákona č. 370/1997 Z. z. a nemožno ho považovať za vzťah občianskoprávny, o ktorom by mohol rozhodovať všeobecný súd v civilnom konaní.

Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že bez ohľadu na to, že žalobný petit nezodpovedá žalobnému petitu, aký sa vyžaduje pre správnu žalobu, daná vec nepatrí do všeobecného občianskoprávneho súdneho konania, ale patrí do súdneho konania správneho.

Vecná príslušnosť v správnom súdnom konaní zásadne patrí krajským súdom (§ 246 ods. 1 OSP). Táto je vylúčená len a prísne vo veciach, ktoré podľa tohto ustanovenia alebo osobitných zákonov výslovne patria do rozhodovacej právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 246 ods. 2 OSP), prípadne ešte aj okresných súdov (§ 6 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov a § 93 ods. 2 veta druhá zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov).

Pokiaľ krajský súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Ndc/192/2006 zo 14. decembra 2006, treba zdôrazniť, že najvyšší súd v tomto uznesení riešil výslovne len miestnu príslušnosť. Bol preto pôvodne správny postup Okresného súdu Bratislava III, keď uznesením č. k. 10C/156/2006-32 z 08. augusta 2008 postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave a nesprávne postupoval Krajský súd v Bratislave, ak namiesto postupu podľa § 104a ods. 3 OSP vrátil vec naspäť Okresnému súdu Bratislava III.

I keď v správnom súdnom konaní súd nemôže rozhodnúť o určovacej žalobe, ani o žalobe o neplatnosť (rozhodnutia, listiny či právneho úkonu), niekedy je obťažné rozlíšiť, či vec patrí do všeobecného súdneho konania alebo do správneho súdneho konania. Súd, ak podanie účastníka nie je celkom jasné, musí v súlade s ustanovením § 43 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) vždy odstrániť vady tohto podania tak, aby bolo zrejme nad akúkoľvek pochybnosť, čo je predmetom konania (sporu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vo svojej dnes už rozsiahlej a konštantnej judikatúre viackrát vyjadril k otázkam náležitostí žalobného návrhu (petitu) a okrem iného uviedol, že petit žalobného návrhu vytyčuje nielen rámec konania pred súdom, t. j. vymedzuje práva a im zodpovedajúce povinnosti, o ktorých má byť rozhodnuté, ale súčasne podmieňuje aj spôsob, ako o nich má byť rozhodnuté.

Požiadavku, aby zo žaloby bolo známe, čoho sa žalobca domáha, nemožno vykladať tak, že by navrhovateľ (žalobca) bol povinný urobiť súdu návrh na znenie výroku jeho rozsudku. Navrhovateľ (žalobca) si túto svoju povinnosť splní už tým, že v návrhu (žalobe) presne a jednoznačne označí povinnosť, ktorá má byť odporcovi (žalovanému) uložená rozhodnutím súdu. Pritom žalobu nemožno

považovať za neurčitú, ak žalobnému návrhu alebo jeho časti nebude môcť byť vyhovené preto, že nie je v súlade s hmotným právom alebo ak jednotlivé časti petitu nemôžu popri sebe obstáť, pretože sa vylučujú a pod.

V konaní podľa druhej hlavy a tretej hlavy piatej časti OSP musí žaloba obsahovať konečný návrh výroku o zrušení napadnutého správneho rozhodnutia a vrátení veci žalovanému správnomu orgánu.

Na tomto mieste Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné opätovne zdôrazniť, že ujasnenie si predmetu konania a odstránenie väd podania je v prvom rade úlohou - povinnosťou súdu, na ktorý podanie došlo a to predtým, ako vo veci vysloví svoju nepríslušnosť (miestnu či vecnú) a teda predtým ako vec z tohto dôvodu postúpi inému súdu.

Naproti tomu súd, ktorému bola vec postúpená, je taktiež povinný skúmať podmienky konania (§ 103 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a v prípade nejasností, ak ich bez väčších odstaňovaní väd nemôže posúdiť sám, predložiť vec na rozhodnutie nadriadenému súdu.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 104a ods. 3 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP rozhodol, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci nie je dôvodný.

Bude preto teraz na krajskom súde, aby v súlade s ustanovením § 5 a § 43 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP dal žalobcovi potrebné poučenie a vo veci rozhodol.

V tejto súvislosti najvyšší súd dáva do pozornosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 187/2011-40 z 28. júla 2011, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky okrem iného uviedol, že „súčasťou doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého postup súdu rešpektujúci práva a právom chránené záujmy účastníkov konania v prípade podania neperfektnej žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu, resp. žaloby nesplňajúcej všetky zákonné náležitosti, znamená, že koncentračná zásada vyjadrená v § 250h ods. 1 OSP nadobudne účinnosť až po doplnení podania sťažovateľom podľa § 43 OSP v spojení s § 246c OSP, a to aj v prípade, ak k odstráneniu nedostatkov podanej žaloby dôjde až po lehote uvedenej v § 250b ods. 1 OSP (I. ÚS 224/09)“. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto náleze tiež vyslovil, že „pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, pričom pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07). Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.“

Hoci tento právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky nie celkom korešponduje s účelom správneho súdnictva, pokiaľ ide o náležitosti správnej žaloby, jeho zohľadnenie v danej veci je potrebné, aby žalobca, nezastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, neutrpel ujmu na svojich právach zaručených podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.